

E-poslovanje v šolstvu: e-redovalnica

Robert Gajšek, Osnovna šola Hruševci - Šentjur

Prispevek opisuje trenutno pripravljenost staršev, učencev in učiteljev na uporabo elektronske redovalnice na štirih osnovnih šolah v Sloveniji.

ELEKTRONSKA REDOVALNICA

V družbi se pojavljajo vedno nova področja, na katera sega informatizacija. Njena gonilna sila so na eni strani posamezniki in podjetja, ki vidijo v njej ekonomsko priložnost, na drugi pa uporabniki, ki si s tem medijem olajšajo delo. Ta proces ni omejen le na gospodarske dejavnosti, ampak zadeva tudi javno upravo in šolstvo.

Šole hočejo predvsem, da so v kraju prepoznavne po nečem novem. S posodabljanjem pouka in uvajanjem novosti pridobivajo učence oziroma dijake ali študente. Pravzaprav gre za ekonomski interes, saj si šole z njim zagotavljajo eksistenco. Ta interes ponudnikov in uporabnikov pomeni tržno nišo za podjetja, ki ponujajo storitve za uvajanje elektronskih medijev. Za šole so pomembna, ker same nimajo dovolj materialnih ali človeških virov za razvijanje novih tehnologij. Kot partnerji v teh odnosih sodelujejo še razna ministrstva, ki morajo zagotavljati fizično in pravno osnovo za razne dejavnosti. Hkrati pridobijo dostop do podatkov, s katerimi lahko delajo kakovostne analize in pripravljajo plane.

Elektronska redovalnica se je doslej pojavila v dveh oblikah. Prva so brezplačne storitve znotraj šole, na primer v Tehniškem šolskem centru Nova Gorica in na Srednji šoli za pošto, ekonomijo in telekomunikacije. Ker je za to obliko potrebnega precej znanja in ustrezne programske opreme, si je ne morejo privoščiti vse šole. Na trgu zato obstaja še ena oblika elektronske redovalnice. Ta vključuje storitve podjetja. Organizacijsko-finančna shema je naslednja: šola plača pristopnino za namestitvev in uporabo programske opreme, podjetje zagotovi varno delo na strežniku. Starši plačajo šoli prispevek za dostop do podatkov. Prispevke si v razmerju 1 : 1 razdelita šola in podjetje. Šola z dobljenimi sredstvi krije izdatke za dodatno delo ob vnosu podatkov.

Na drugo od opisanih oblik sem naletel v šolskem letu 2001/2002, ko smo prejeli ponudbo nekega podjetja za uvedbo elektronske redo-

Spoštovani starši!

Že nekaj časa se govori o elektronski redovalnici. Kaj je to?

Učitelji vpišejo ocene v računalnik, starši pa imajo proti plačilu dostop do ocen svojega otroka po internetu.

Prosim Vas za mnenje o elektronski redovalnici.

Za sodelovanje se Vam zahvaljujem.

Prosim, obkrožite številke pred trditvami, s katerimi se strinjate.

1. Menim, da je bolje, če za oceno izvem od otroka.
2. Menim, da je sporočanje ocen po elektronski redovalnici lažje za otroka.
3. Otroka lažje nadzorujem in mu hitreje pomagam, če dobi slabe ocene.
4. S tem načinom prikazovanja ocen bi se poslabšal stik, ki ga imam z razrednikom in učitelji.
5. Elektronska redovalnica bi mi prihranila veliko časa, ker mi ne bi bilo treba tako pogosto v šolo.
6. Ne zaupam internetu in se bojim, da bi kdo gledal ali popravljaj ocene mojega otroka.
7. V tak način komuniciranja s šolo:
  - a) se ne bi vključil
  - b) bi se vključil
  - c) vključevanje je odvisno od cene storitve
8. Menim, da je zamisel:

slaba		dobra		odlična
1	2	3	4	5

Slika 1: Vprašalnik za starše

valnice. Svet staršev naše šole se je na svoji seji soglasno odločil proti tej obliki sodelovanja. Ker pa je v Akcijskem načrtu e-uprave do leta 2004 Centra vlade za informatiko (http://www.cvi.si/cvi/slo/vodstvo/AN-2004_I.I.pdf) načrtovani rok za uvedbo e-redovalnice leto 2004/05 (nosilci izvedbe bodo Ministrstvo za šolstvo in šport in zavodi), me je zanimalo, kako smo sedaj pripravljeni na tak način komunikacije.

V uvajanje elektronske redovalnice so neposredno vpleteni učenci, učitelji in starši. Vsi imajo v tem procesu svoje pravice in dolžnosti. Kako gledajo na način delovanja šole, pri katerem prehajamo s klasičnega komuniciranja na elektronsko, sem prikazal v kratki anketi, ki sem jo opravil na štirih osnovnih šolah. Vključil sem šole v Škofji Loki, Celju, Ločah in Šentjurju.

Spoštovani učenci!

Že nekaj časa se govori o elektronski redovalnici. Kaj je to?

Učitelji vpišejo ocene v računalnik, starši pa imajo proti plačilu dostop do ocen svojega otroka po internetu.

Prosim Vas za mnenje o elektronski redovalnici.

Za sodelovanje se Vam zahvaljujem.

Prosim, obkrožite številke pred trditvami, s katerimi se strinjate.

1. Menim, da je bolje, če oceno povem staršem sam.
2. Raje imam, da mi slabih ocen ni treba povedati, ampak da jih vidijo starši brez mene.
3. To bi bil prevelik nadzor nad mano.
4. Ne zaupam internetu in se bojim, da bi kdo gledal ali popravljal moje ocene.
5. Ocene bi morali vpisati z zamikom dveh dni, da starše pripravim na oceno.
6. Menim, da je zamisel:

slaba		dobra		odlična
1	2	3	4	5

Slika 2: Vprašalnik za učence

ANKETA

Anketiranih je bilo 100 učencev, 45 učiteljev in 51 staršev. Anketiranci niso bili izbrani naključno, zato vzorec ni reprezentativen in se rezultatov ne da sploševati na vso populacijo.

Vprašalniki za izvedbo ankete so prikazani na slikah 1–3.

KOMENTAR

Število trditev, ki so jih obkrožili starši, učenci in učitelji, je prikazano v tabelah 1–3, njihove ocene pa v tabeli 4.

Zanimivo je, da so učitelji na prvo mesto postavili zaskrbljenost nad morebitnim umikom staršev iz procesa vzgoje in izobraževanja in na drugo mesto svojo dodatno obremenitev, šele na tretje pa boljši nadzor nad učenci.

Starši postavljajo na prvo mesto zaupanje med sabo in otroci, na drugo mesto zaskrbljenost nad umikom iz procesa vzgoje in izobraževanja ter na tretje lažji nadzor nad otrokom.

Pri učencih je zanimivo, da za razliko od odraslih ne zaupajo inter-

Spoštovani učitelji!

Že nekaj časa se govori o elektronski redovalnici. Kaj je to?

Učitelji vpišejo ocene v računalnik, starši pa imajo proti plačilu dostop do ocen svojega otroka po internetu.

Prosim Vas za mnenje o elektronski redovalnici.

Za sodelovanje se Vam zahvaljujem.

Prosim, obkrožite številke pred trditvami, s katerimi se strinjate.

1. Vpisovanje ocen v računalnik bi še povečalo moje obveznosti.
2. Ocene bi v računalnik vpisoval samo za plačilo.
3. Menim, da bi ocene moral vpisovati v računalnik nekdo drug.
4. Če bi imel dlančnik, me to delo ne bi motilo.
5. Bojim se, da bi MŠZŠ in šolski inšpektorat imela dostop do baze podatkov in bi me lahko nadzorovala.
6. Menim, da bi mi tak način dela omogočil kakovostnejše spremljanje pouka.
7. Imam pomislek, da starši potem ne bi imeli tako dobrega stika z učitelji.
8. Starši bi potem boljše nadzorovali otroke.
9. Straši bi imeli boljši stik s šolo.
10. Ne zaupam internetu in se bojim, da bi kdo gledal ali popravljajal ocene.
11. Če bi ocene vpisovali v računalnik, bi morale biti vpisane:
  - a) isti dan, ko je učenec dobil oceno,
  - b) z zamikom enega dneva ali več.
12. Menim, da je zamisel:

slaba		dobra		odlična
1	2	3	4	5

Slika 3: Vprašalnik za učitelje

netu, saj zaskrbljenost nad varnostjo postavljajo na drugo mesto. Na prvem mestu je bil občutek odgovornosti do staršev pri informiranju, na tretjem pa mnenje, da je to prevelik nadzor nad učenci. Zamik vpisa ocene, na katerega so posebej opozorili na otroškem parlamentu v Ljubljani, se pri učencih ni izkazal za pomembnega.

Anketirani starši se v glavnem ne bi odločili za tak način komuniciranja. Povprečna ocena zamisli o elektronski redovalnici ne presega 3. Še najbližje je pri učencih z 2,9, nato pri učiteljih z 2,4. Najslabše so idejo ocenili starši – s povprečno oceno 1,9.

Skleпам, da na anketiranih šolah ni prevelikega zanimanja za to obliko dela. Vsekakor takšna novost poraja zaskrbljenost nad varnostjo in nad odtujenostjo staršev in učiteljev. Najverjetneje se elektronska re-

Tabela 1: Odgovori staršev (na vprašanja iz slike 1)

Trditev	1	2	3	4	5	6	7a	7b	7c
Št. odgovorov	32	3	11	26	3	8	22	7	4

Tabela 2: Odgovori učencev (na vprašanja iz slike 2)

Trditev	1	2	3	4	5
Št. odgovorov	76	20	25	46	10

Tabela 3: Odgovori učiteljev (na vprašanja iz slike 3)

Trditev	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11a	11b
Št. odgovorov	19	2	5	4	3	4	26	15	3	7	16	8

Tabela 4: Ocene, ki so jih dali starši, učenci in učitelji

Ocena	Število odgovorov		
	Starši	Učenci	Učitelji
1	18	22	8
2	16	13	15
3	12	33	18
4	1	13	4
5	1	18	0
Povprečje	1,96	2,91	2,40

dovalnica ne bo uvajala povsod enako hitro, saj sta informatizacija in materialno opremljanje v bolj tradicionalnih okoljih počasnejša. Glede na dobre izkušnje srednjih šol, ki že imajo elektronsko redovalnico, je v prihodnje pričakovati večjo naklonjenost tudi na drugih šolah. Težko pa je predvideti, kakšne dodatne težave bo uvajanje novega načina vpisovanja ocen prineslo učiteljem, učencem in staršem.